Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination July-2026

Course	:	DHSI	Date	:	06/07/2026
Subject Code	:	DHSI-201	Time	:	11:30 am to 01:45 pm
Subject Name	:	**આરોગ્ય શિક્ષણ અને વર્તણૂક વિજ્ઞાન**	Duration	:	02.15 Hours
			Max. Marks	:	70

Section A

Answer the following (Attempt any three) (30)

1. સમુદાયની ભાગીદારીમાં આવતા પડકારોનું વિશ્લેષણ કરો અને આ પડકારોને દૂર કરવા માટેના સંભવિત ઉપાયો સૂચવો.

2. આરોગ્ય શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાતી વિવિધ પદ્ધતિઓ અને માધ્યમોની તુલના કરો અને દરેકના ફાયદા અને ગેરફાયદાની ચર્ચા કરો.

3. ડેટા સંગ્રહ અને ડેટા વિશ્લેષણ પ્રક્રિયાનું ઉદાહરણ સાથે વિગતવાર વર્ણન કરો.

4. પરિવર્તનના તબક્કાઓનું મોડેલ સમજાવો અને ધૂમ્રપાન છોડવાના ઉદાહરણનો ઉપયોગ કરીને દરેક તબક્કાનું વર્ણન કરો.

5. પાઠ યોજના બનાવવાની પ્રક્રિયાનું પગલું-દર-પગલાં વર્ણન કરો. આરોગ્ય શિક્ષણનાં કોઈ એક વિષય પર નમૂનાની પાઠ યોજના બનાવો.

Section B

Answer the following (Attempt any four) (20)

1. ભારતમાં આરોગ્ય શિક્ષણને સુધારવા માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરી શકાય તેનું વર્ણન કરો અને ઉદાહરણો આપો તેમજ સંભવિત પડકારો અને તકાઓનું મૂલ્યાંકન કરો."

2. ગ્રામીણ સમુદાય માટે "હાથ ધોવાનું મહત્વ" વિષય પર આરોગ્ય શિક્ષણ કાર્યક્રમ તૈયાર કરો અને તેમાં લોક મીડિયાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરી શકાય તે સમજાવો.

3. લિંગ આરોગ્યને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે તે ઉદાહરણો સાથે સમજાવો. લિંગ-સંવેદનશીલ આરોગ્ય સંભાળના મહત્ત્વ પર પણ ચર્ચા કરો."

4. "માતા અને બાળકના સ્વાસ્થ્યને સુધારવા" માટેના કાર્યક્રમ માટે વ્યૂહરચના અને

પ્રવૃત્તિઓનો વિકાસ કેવી રીતે કરશો તેનું ઉદાહરણ સાથે વર્ણન કરો.

5. "આરોગ્ય શિક્ષણ કાર્યક્રમની સફળતાનું મૂલ્યાંકન કેવી રીતે કરી શકાય? મૂલ્યાંકન કરવા માટે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવી વિવિધ પદ્ધતિઓ અને માપદંડોની ચર્ચા કરો."

6. સ્વાસ્થ્ય વિશ્વાસ મોડેલ (**HBM**) ને વિગતવાર સમજાવો અને તેના મુખ્ય ખ્યાલોની ચર્ચા કરો.

Section C

Part – A (Multiple Choice Questions) (10)

1 નીચેનામાંથી કયું આરોગ્ય શિક્ષણનું સ્તર નથી?

A	વ્યક્તિગત	**B**	જૂથ
C	રાજકીય	**D**	સમુદાય

2 વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (**WHO**) ક્યાં આવેલી છે?

A	ન્યુ યોર્ક	**B**	જીનીવા
C	લંડન	**D**	પેરિસ

3 "કુટુંબ, મિત્રો અને સામાજિક નેટવર્ક કયા સ્તરના નિર્ણયોનાં ઉદાહરણો છે?"

A	વ્યક્તિગત	**B**	આંતરવ્યક્તિગત
C	સંગઠનાત્મક	**D**	સમુદાય

4 "કયો સિદ્ધાંત સૂચવે છે કે વર્તન કરવાનો ઈરાદો એ વર્તનનું સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ નિર્ણાયક છે?"

A	જ્ઞાન વિશ્વાસ મોડેલ	**B**	આયોજિત વર્તનનો સિદ્ધાંત
C	પરિવર્તનના તબક્કાઓનું મોડેલ	**D**	સામાજિક જ્ઞાનાત્મક સિદ્ધાંત

5 "નીચેનામાંથી કઈ શિક્ષણ-અધ્યયન સામગ્રી (**TLM**) દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય શ્રેણીમાં આવે છે?"

A	ચાર્ટ	**B**	રેડિયો
C	ટેલિવિઝન	**D**	મોડેલ

6 પાઠ યોજનાના વિકાસમાં નીચેનામાંથી કયો તબક્કો પ્રથમ આવે છે?

A	શિક્ષણ સામગ્રી પસંદ કરવી	**B**	મૂલ્યાંકન પદ્ધતિઓ નક્કી કરવી

C	શિક્ષણના ઉદ્દેશ્યો નક્કી કરવા	**D**	પાઠની પ્રક્રિયા લખવી

7 સમુદાયની ગતિશીલતાને કયા પરિબળો અસર કરે છે?

A	સામાજિક માળખું અને સત્તાનું માળખું	**B**	સંસ્કૃતિ અને મૂલ્યો
C	સંચાર અને સંઘર્ષ	**D**	ઉપરના બધા

8 સમુદાય આધારિત કાર્યક્રમોમાં નિર્ણયો કેવી રીતે લેવાવા જોઈએ?

A	સરકારી અધિકારીઓ દ્વારા	**B**	**NGO**ના પ્રતિનિધિઓ દ્વારા
C	સમુદાયના સભ્યોની સહમતિથી	**D**	ઉપરના બધા

9 ડેટા વિશ્લેષણમાં નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થતો નથી?

A	વર્ણનાત્મક આંકડા	**B**	ગૂગલ શોધ
C	રીગ્રેસન	**D**	ડેટા માઇનિંગ

10 નીચેનામાંથી કયું ડેટા વિશ્લેષણનું ઉદાહરણ છે?

A	સરેરાશ ગણતરી	**B**	પુસ્તક વાંચવું
C	ગીત સાંભળવું	**D**	ચિત્ર દોરવું

Part – B (Do as Directed) (10)

1 આરોગ્ય શિક્ષણમાં વ્યક્તિગત પદ્ધતિના બે ફાયદા અને બે ગેરફાયદા લખો.

2 શાળાઓ આરોગ્ય શિક્ષણમાં કેવી રીતે યોગદાન આપી શકે છે?

3 આરોગ્ય શિક્ષણમાં ઇન્ટરનેટના ઉપયોગના ત્રણ ફાયદા જણાવો.

4 **SMART** ઉદ્દેશ્યોના પાંચ ઘટકો કયા છે?

5 સ્વાસ્થ્ય અસમાનતાઓને ઘટાડવા માટે કયા ઉપાયો લઈ શકાય છે?

6 **HBM** નું પૂર્ણ નામ શું છે?

7 સામાજિક સ્તરીકરણ સ્વાસ્થ્ય અસમાનતાઓ તરફ કેવી રીતે દોરી જાય છે?

8 સ્વાસ્થ્ય શિક્ષણ કાર્યક્રમની સફળતા માટે કયા પરિબળો મહત્વપૂર્ણ છે?

9 ડિજિટલ વિભાજન એટલે શું?

10 **HBM** ની બે મર્યાદાઓ જણાવો.